

emсли info

Nr 4 (18)

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit detsember 2001

JUHTKIRI

Sellel aastal tähistas Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit (EMSL) oma 10. sünnipäeva. Täna Eestis on see märkimisväärne saavutus, kuna 10 aastat tagasi sündinud valitsusväliseid organisatsioone polegi nii palju. EMSL on teinud oma tegevusaja jooksul läbi tohutu arengu. 10 aastat tagasi alustati Eesti Fondide Keskusena, mis peagi muutus kodanikeühenduste peamiseks infoallikaks ja koolitus-kohaks. Täna ei ole EMSL kaugeltki ainus kodanikuühiskonna ja vabatahtlike ühendustega tegelev organisatsioon, aga kindlasti üks kogenumaid.

Lk 2

TEINE EESTI KODANIKEÜHENDUSTE KONVERENTS JA MESS "NÄGEMUSEST MUUTUSTENI"

EMSL ja Balti-Ameerika Partnerlusprogramm (BAPP) korraldasid teise Eesti kodanikeühenduste konverentsi ja messi "Nägemusest muutusteni" 5.-6. novembril, 2001.a. Tallinnas, Sakala Keskuses.

Kokkuvõtet ning osalejate arvamusi saab lugeda internetist aadressil www.ngo.ee/konverents. Seal on väljas kokkuvõtted ettekannetest ning töögruppide, esinejate tutvustused, konverentsil ja messil osalenute nimekiri

Lk 2

TALLINNA KOLMIKUTE PEREKLUBI

Elu pakub vahel välja toredaid üllatusi. Üks suuremaid ja ootamatuid on kindlasti kolmikute sünd. 12 aastat tagasi meil abikaasaga nii just juhtus. Nagu hiljem teada saime, oli Tallinnas tol ajal selliseid peresid, kus kasvamas lapsealisi kolmikuid, kokku 7. Et teisi samasuguses erandlikus olukorras olevaid perekondi igapäevaelus näha polnud, korraldasin 1996. a. sügisel Tallinnas ja Eestis esmakordse kolmikute kokkutuleku. Tallinna Kolmikute Perekluubi tekkis rohujuuretasemelt - möödus veel aastat poolteist, enne kui tekkinud kolmikute perede ühendus õnnestus mittetulundusühinguks vormistada.

Lk 3

EUROOPAS EUROOPA RAHA

1. jaanuar 2002.a. on ajalooline päev - sel päeval tulid käibele eurod - ühise Euroopa ühine raha. Need seitse pangatähte ja kaheksa münti muutuvad Euroopa Majandus- ja Rahaliidu 12 liikmesriigi - eurotsooni riikide kodanike igapäevaelu lahutamatuks osaks.

Lk 8

EMSLI AJALOO TÄHTSAMAD SÜNDMUSED

Mis - kes - millal.

Lk 7

"INTERNATIONAL VENTURE PHILANTHROPY FORUM" Budapestis 01. - 03. oktoobril 2001.a.

01. - 03. oktoobril 2001.a. toimus Budapestis "International Venture Philanthropy Forum". Ürituse peaorganisaatoriks oli rahvusvaheline organisatsioon NESST (Nonprofit Enterprise and Self-sustainability Team).

Eesti mittetulundusühenduste tugivõrgustikku esindas kolmeliikmeline delegatsioon, kuhu kuulusid: Silva Anspal - MTÜde Süda-Eesti Tugikeskus, Saima Mänd - MTÜde Läänemaa Tugikeskus, Villu Vatsfeld - MTÜde Saaremaa Tugikeskus. NESST kujutab endast valitsus(te) välist mittetulundusorganisatsiooni, kes on oma põhitegevuse ja eesmärgina defineerinud sotsiaalsete muutuste ja arenguga tegelevate kodanikeühiskonna organisatsioonide finants- ja jätkusuutlikkuse tõstmise.

Lk 3

EMSL SAI 10. OKTOOBRIL 2001.A. KÜMNE AASTA VANUSEKS.

Sel puhul palusime tagasivaadet kõigilt EMSLi ja varasema Eesti Fondide Keskuse juhatajatelt. Sõna võtavad Rita Tamm, Heli Kask, Heli Aru, Kadri Kopli ja Kristina Mänd

Lk 4

JUHTKIRI

Sellel aastal tähistab Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit (EMSL) oma 10. sünnipäeva. Täna Eestis on see märkimisväärne saavutus, kuna 10 aastat tagasi sündinud valitsusväliseid organisatsioone polegi nii palju.

EMSL on teinud oma tegevusaja jooksul läbi tohutu arengu. 10 aastat tagasi alustati Eesti Fondide Keskusena, mis peagi muutus kodanikeühenduste peamiseks infoallikaks ja koolitus-kohaks. Tol ajal tuli õppida paljusid asju, millest täna teame tunduvalt rohkem kui siis: aidata kaasa vabatahtlike ühenduste koha ja rolli tunnetamisele ühiskonnas, õppida tundma MTÜde tegevust puudutavaid seadusi ning teha ettepanekuid nende loomiseks, parandamiseks ja muutmiseks, tekitada esimesed MTÜde andmebaasid ja infosüsteemid, aidata ühingutel arendada oma igapäevast tegevust, tekitada kohalikku toetuspinda jne. jne. Täna ei ole EMSL kaugelki ainus kodanikuühiskonna ja vabatahtlike ühendustega tegelev organisatsioon, aga kindlasti üks kogenumaid.

EMSL liidab neid ühendusi, kes on deklareerinud, et töötavad avalike huvide ja ühiskonna hüvanguks. Väga paljud EMSLi liikmed on oma valdkonnas tuntud organisatsioonid ja inimesed, kelle tööd ja tegevust teatakse üle Eesti. Samuti on liikmete hulgas hästi palju seltse, ühinguid ja liite, kes on ajanud vapralt ja sihpiraselt kohaliku arengu asja muutes suhtumisi ja kasvatades peremehetunnet oma külas, vallas ja linnas.

Loodame, et olete kõik saanud midagi vajalikku ja olulist meie ühisest ühendusest. Ka edaspidi ootame oma liikmete ideid kodanikeühenduste vajadustest ja võimalustest, samuti mõtteid, kuidas üheskoos arendada edasi oma liitu. Lubage mul soovida EMSLi nõukogu nimel kõigile EMSLi liikmetele ja partneritele ideede- ja koostöörohket järgnevat 10 aastat ja viljakat koostööd kõigiga, kes soovivad midagi ära teha õiglasema Eesti nimel!

Austusega,
Mall Hellam
EMSLi nõukogu esimees
mall@oef.org.ee

Ühes demokraatlikus riigis peavad kodanikuühiskonna esindajad saama kaasa rääkida ka uute seaduste ettevalmistamisele ja seda juba eelnõu tegemise võimalikult varajase staadiumis. Ja ikka selleks, et suunata seaduste tegijaid õigemale ja õiglasemale rajale ja et vältida hilisemaid seaduse muutmisi ja aukude lappimist. Nagu teist paljud juba teavad, on Eesti Õiguskeskus loonud selleks seadusloome foorumi THEMIS, kus kõik inimesed saavad arvamust avaldada seaduseelnõude kohta. Praeguseks hetkeks on THEMIS'e foorum tegutsenud juba üle poole aasta ning nii mõnegi seaduseelnõu kohta on THEMIS'e foorumi kaudu läinud ministriumitesse täiendusettepanekuid, mida eelnõu lõppvariandi valmimisel on arvesse võetud või millele on ministriumitest tulnud vastused. Sellega seoses kutsun teid taaskord meie kodulehe kasutajaks registreerima, et olla alaliselt kursis meie tegemistega. THEMIS'e leiate aadressil www.lc.ee/themis

Üleskutse läkitas:

Ülo Siivelt
SA Eesti Õiguskeskus
ylo@lc.ee

"INTERNATIONAL VENTURE PHILANTHROPY FORUM" Budapest 01. – 03. oktoober 2001.a.

01. – 03. oktoobril 2001.a. toimus Budapestis "International Venture Philanthropy Forum". Ürituse peaarorganisatoriks oli rahvusvaheline organisatsioon NESST (Nonprofit Enterprise and Self-sustainability Team). Eesti mittetulundusühenduste tugivõrgustikku esindas kolmeliikmeline delegatsioon, kuhu kuulusid: Silva Anspal - MTÜde Süda-Eesti Tugikeskus, Saima Mänd - MTÜde Läänemaa Tugikeskus, Villu Vatsfeld - MTÜde Saaremaa Tugikeskus. NESST kujutab endast valitsus(te) välist mittetulundusorganisatsiooni, kes on oma põhitegevuse ja eesmärgina defineerinud sotsiaalsete muutuste ja arenguga tegelevate kodanikeühiskonna organisatsioonide finants- ja jätkusuutlikkuse tõstmise.

Suur osa NESST-i tegevusest baseerub eeldusel, et lisaks annetustele ja avaliku sektori toetusele peavad mittetulundusühendused olema suutlikud ja valmis tootma nn omatulu. Organisatsiooni teenimisvõime olemasolul suureneb tema sõltumatus ja usaldatavus. Samas tuleb kindlalt toonitada, et NESST ei propageeri mittetulundusühenduste kommersialiseerumist vaid nende võimet teenida rahalisi vahendeid sellistele MTÜ tegevusaladele, millele fondidest ja projektidest tavaliselt katteallikaid ei leia – organisatsiooni üldised tegevuskulud, arenduskulud, uute projektide kirjutamine jms. Riskikapitali toomises kolmandasse sektorisse nähakse suurt potentsiaali jätkusuutlikkuse tõstmisel.

Budapestis toimunud foorumi "International Venture Philanthropy Forum" korraldamisel seati sihiks järgmised eesmärgid:

- suurendada riskikapitalil põhineva filantroopia rahvusvahelist tuntust, selgitada selle definitsiooni ja seaduslikke aspekte;
- jagada praktilisi kogemusi teostatud projektidest, vaadelda ja hinnata kriitiliselt investorite tegevust filantroopidena nii Euroopas, kui Ameerikas;
- arutleda võimalikke strateegiaid; ettevõtlusfilantroopia strateegiate rakendamiseks Kesk-Euroopa ja Ladina-Ameerika noore demokraatiaga ühiskondades.

Foorum toimus Budapestis Hiltoni hotellis kolmel päeval. Programm hõlmas endas nii sõnavõtte, ümarlaua arutelusid kui ka töögruppe.

Tervikuna tuleb tõdeda, et kogu üritus oli huvitav ja pakkus kindlasti palju märkimisväärseid initsiatiive ja võimalusi nende rakendamiseks. Samas ei saa jätta märkimata, et paljud arutelu teemadeks olnud skeemid on Eestis juba kasutusel. Mittetulundusühenduste võimalus omatulu teenimiseks ja erinevate rahaliste vahendite kaasamiseks on eraldi toodud välja ka Eesti seadusandluses.

Praktiliste võimaluste olemasolu Eestis ei korva aga muidugi filosoofilise arutelu ja efektiivse dialoogi puudumist mittetulundus-, era- ja avaliku sektori vahel.

Kõik Budapesti foorumit puudutavad on koondatud NESST koduleheküljele www.nesst.org ja kõigil soovijatel on võimalus leida kokkuvõtted sõnavõttudest, aruteludest ja töögruppidest.

Villu Vatsfeld
MTÜde Saaremaa Tugikeskus
Villu.vatsfeld@saaremaa.ee

TALLINNA KOLMIKUTE PEREKLUBI

Elu pakub vahel välja toredaid üllatusi. Üks suuremaid ja ootamatuid on kindlasti kolmikute sünd. 12 aastat tagasi meil abikaasaga nii just juhtus. Nagu hiljem teada saime, oli Tallinnas tol ajal selliseid peresid, kus kasvamas lapsealisi kolmikuid, kokku 7. Et teisi samasuguses erandlikus olukorras olevaid perekondi igapäevaelus näha polnud, korraldasin 1996. a. sügisel Tallinnas ja Eestis esmakordse kolmikute kokkutuleku. Oli väga tore, eriline ja äärmiselt vajalik kogemus meile kõigile – emadele, isadele ja eelkõige lastele endile. Tallinna Kolmikute Pereklubi tekkis rohujuures asemelt - moodus veel aastat poolteist, enne kui tekkinud kolmikute perede ühendus õnnestus mittetulundusühinguks vormistada. Asjadest arusaamine ja asjaajamine ise võttis omajagu aega. Tegevus toimus siis ja toimub tänapäeval oma pere ja muude hobide arvelt ja kõrvalt. Üldistest huvidest ja sisemistest vajadustest lähtuvalt. EMSLi kontor oli see koht, kust sai nõu otsimas käia mitmeid kordi.

Kolmikutega hakkamasaamine on saavutus nii või teisiti. Kõik erinevad eluetapid mitmikute puhul ju kattuvad, alati on nendega seotud nii palju eneseohverdust ja kannatlikkust, seda nii vanemate kui laste poolt. Sünd, esimestest elukuudest väljatulek alakaalulisel, 100% tõenäosusega enneaegselt sündinud maimukesel pole kerge. Pealegi, kui ta pole oma emmel see ainukene. Rahalises mõttes ei toimu mingit akumulatsiooni, väljaminekud kolmekordsed, sest keda sa ilma jääd. Uus, avaram korter? Sobivam auto? Perekond ei saa lubada endale mingit hingetõmbeaega, nagu on tavaline mingi ajavahemiku tagant sündinud laste puhul. Planeerisite ühte, saite kolm. Te ei oska ju üldse planeerida! Õnneks perekonnasidemed muutuvad tugevamaks, sest saab ju loota vaid iseendale.

Eesti esimese kolmikute kokkutuleku korraldasime 1998.a. augustis, kus pandi kirja sõnum, mis sai aluseks meie edaspidisele tegutsemisele. Ehkki Eesti vappi ehivad kolm lõvi (kolmikud!), ei olnud meie seadusandluses kaksikute-kolmikute saamise võimalusi kuigivõrd arvestatud. Täna võib öelda, et meie kolmikute perede seadusandlusealane aktiivsus ehk surve sotsiaalala arengule on kandnud head vilja. Riiklike peretoetuste seadust täiendati nelja- ja enamalapselise pere ning kolmikuid kasvatava pere toetuse sisseviimisega. Allakirjutanu osaleb kolmandat aastat pere- ja lastepoliitika valitsuskomisjonis. Leian, et võime oma väikeste saavutustega rahul olla, vaatamata sellele, et meid on nii vähe ja meil on nii väike kandepind. Polegi eriti palju liikumisi, kus kõiki potentsiaalseid liikmeid teatakse: omame väga täpset infot selle kohta, kus ja kuidas kolmikutega pered elavad.

Eesti kolmikute esindajad, kelle hulgas Tallinna omad on oma 10 perega kõige suurema arvulised, otsustasid tänavu, et moodustame Tallinna Kolmikute Pereklubi ja teiste aktiivsemate kolmikute perede baasil Eesti Kolmikute Liidu (*The Association on Estonian Triplets' Families*). Nii saavad kõik Eesti kolmikute pered, keda on detsembri 2001.a. seisuga kokku 34, tervet riiki katva organisatsiooni ning võime seista kõrvuti võrdsena teiste omasugustega lähemal ja kaugemal. Dokumentatsioon on vormistamisel.

Vaatamata sellele, et meid on väga vähe – kolmikutega peresid ei saa kunagi olema palju, oleme olnud jätku- ja omal moel ka haldussuutlikud. Ka väike asi on vajalik ja ilus, kui seda hästi teha. Ja ükski laps pole pisi.

Rahulikke Jõule ja palju väikseid tähtsaid tegusid Uuel Aastal!

Otsustasin, et sellel aastal annetan rahasumma, mis muidu oleks kulunud jõulukaartidele, Eesti Rahvuskultuuri Fondile, konto 221001101347, Hansapank.

Ines Jakobson

Tallinna Kolmikute Pereklubi esinaine
ines.jakobson@mail.ee

TEINE EESTI KODANIKEÜHENDUSTE KONVERENTS JA MESS "NÄGEMUSEST MUUTUSTENI"

EMSL ja Balti-Ameerika Partnerlusprogramm (BAPP) korraldasid teise Eesti kodanikeühenduste konverentsi ja messi "Nägemusest muutusteni" 5.-6. novembril 2001.a. Tallinnas, Sakala Keskuses.

Peaettekanded:

Kumi Naidoo – CIVICUSE peasekretär, GLOBAALSE ÜHISKONNA NÄGEMUS JA MUUTUSED.

Douglas Rutzen – International Center for Not-for-Profit Law' (ICNL), asepresident, INNOVAATILISED LÄHENEMISED MITTETULUNDUSÜHENDUSTE JÄTKUSUUTLIKKUSELE KESK- JA IDA-EUROOPAS.

Peeter Tulviste – Tartu Ülikooli professor – NÄGEMUS EESTI ÜHISKONNAST.

Mart Laar – EV peaminister, VANA ON UUS.

Siiri Oviir – EV Riigikogu liige, SISSEJUHATUS DEBATTI.

Mall Hellam – EMSLi nõukogu esimees ja Avatud Eesti Fondi juhataja ning

Kristina Mänd – EMSLi juhataja modereerisid kogu konverentsi

Konverentsil peetud debatis SEKTORID ÜHISKONNAS – ÜHESKOOS VÕI OMAETTE? väitlesid EV siseminister

Tarmo Loodus, Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaua Esinduskogu esimees **Agu Laius** ja Eesti Suurettvõtjate Assotsiatsiooni tegevdirektor **Jaak Saarniit**. Ohje hoidis BNSi sisetöötajate peatoimetaja **Ainar Ruusaar**.

Toimus ka arutelu teemal EESTI KOLMANDA SETORI OLUKORD JA SUUTLIKKUS, mis koondas erinevaid analüüse ja raporteid Eesti kolmanda sektori suutlikkusest ja kolmanda sektori organisatsioonide arengut mõjutavatest asjaoludest. Arutelus osalesid **Kristina Mänd** EMSList, **Mikko Lagerspetz** ja **Erle Rikmann** Eesti Humanitaarinstituudist.

Konverentsi kokkuvõtte MIDA TEHTI JA MIDA EDASI TEHA esitasid kaks konverentsi vaatlejat – **Linnar Viik**, Eesti Infotehnoloogia Kolledži õppejõud ja **Tiina Randma**, Tartu Ülikooli avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika osakonna juhataja.

Konverentsi raames toimunud esinemiste, väitluste, töögruppide käigus süveneti ühiskonna visiooni nii Eesti kui globaalsel tasandil, vaadati lähemalt Eesti kolmanda sektori hetkeolukorda ning kuulati ja jagati häid näiteid Eesti organisatsioonide edust, tutvuti lähemalt juba töötavate mehhanismidega ning diskuteeriti debatis kolme sektori koostöö vajalikkuse ja võimalikkuse teemal. Võrreldes teiste oma piirkonna riikidega on meie ühenduste suutlikkus ja mõju tugevamad kui mujal, inimesed haritumad ja seadusandlus soodsam. Konverents lükkas ümber ka riigiametnike ja poliitikute seas valitseva müüdi, et ühendused on ainult oma huvides ja ainult inimeste vabast tahtest tegutsevad kogumid, keda ei ole vaja tõsiselt võtta ja kellele ei ole tarvis rahalist toetust eraldada. Sellise muutuse elluviimine on mitme aasta töö vili, mida konverents edukalt tõestas.

Kokkuvõtteid konverentsist ning osalejate arvamusi saab lugeda internetist aadressil **www.ngo.ee/konverents**, kus on väljas kokkuvõtted ettekannetest ning töögruppide, esinejate tutvustused, lõplik osalenute nimekiri, messil osalenute nimekiri.

Ilmumas on ka konverentsi raamat.

Riin Kranna

EMSLi projektijuht
riin@ngo.ee

EMSL KÜMNE AASTANE

EMSL sai 10. oktoobril 2001.a. kümne aasta vanuseks. Sel puhul palusime tagasivaadet kõigilt EMSLi ja varasema Eesti Fondide Keskuse juhatajatelt

Algus

"Iga algus on raske" - see niivõrd palju erinevas kontekstis kasutatud/kasutatav käibelause on täiesti õige ka olukorra kohta, mis oli 1992.a. alguses mittetulundusorganisatsioonide ühendavas Eesti Fondide Keskuses, mille õigusjärglane on tänane Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit.

Keskus oli just äsja asutatud, juhatus valitud, tegevdirektor määratud ja ülejäänud tuli luua. Rahalised vahendid olid peaaegu olematud - liikmeid kokku 26, liikmemaks 250 krooni aastas, kusjuures koheselt tekkisid ka (nagu kahjuks tihti liikmesorganisatsioonides) liikmemaksuvõlgused. Mis see siis aastas eelarveks kokku teeb? Tänu Eesti Kultuurifondile sai kasutada Kultuurifondi ruumes ühte töölauda, telefoninumbrit, vajadusel ka faksiaparaati. Keskusel endal olid piltlikult öeldes olemas vaid paber ja pliits, ja needki tänu Kultuurifondile. Kuidas siis tegevus edasi arenes? Kirjeldan seda kolme ja poole aastast perioodi kokkuvõtvalt järgnevate võtmesõnade kaudu:

Liikmeskond

... kui mittetulundusühingu tegevuse süda. Keskus oli esialgu asutatud kui fondide keskus, mõiste "fond" oli tollal aga ühiskonnas väga arusaamatu ja poleemikat tekitav - kas investeerimisfondid võivad ka keskuse liikmeks astuda? Aga perede ühendus? Aga maleklubi? Kas peab olema ettevõtteregistris registreeritud. Kui jah, siis kellena ja kus - need olid tüüpikumused, millele ei olnud tollal sugugi kerge vastata. 26 asutajaliikme staatuski oli väga kirju - sinna kuulusid nii riiklikud kui mitteriiklikud fondid, sekka organisatsioonid, mis olid nagu seltsid ja nimetasid end fondideks. Samas jäi terve rida organisatsioone, kelle nimetuses puudus sõna "fond", aga kes tegutsesid just nende printsiipide alusel, mida kehtestas Keskuse põhikiri, liikmeskonda arvamata. Üsna ruttu tekkisid liikmeskonnas ka nn. surnud hinged - et kord asutajaliikmeks küll hakatud, ei olnud neist hiljem kunagi Keskuse tegevuses kuulda. Koostööd tehti algusest peale kõigiga, sõltumata organisatsiooni konkreetselt vormist. Näiteks infopäevadele, mis sai 1993.a. käivitatud, kutsusime kõik need valitsusvälised organisatsioonid, keda teadsime ja kelle kontaktandmed olid olemas. Siiski - kuidas edasi? Pikaks ajaks jäigi see küsimus lahtiseks. Tegutsesime nii, kuidas pidasime antud ajahetkel õigeks: uusi liikmeid kinnitati juhatus koosolekul ja otsustada sai tollases seadusandlikultki segases olukorras ainult *case-by-case*.

Esimene samm liikmeskonna korrastatuse poole oli liikmete printsiipide kehtestamine liikmete üldkoosolekul, 13. märtsil 1994.a.

Seadusandlus

... kui mittetulundusorganisatsioonide tegevuse juriidiline alus. Keskuse asutamisel kehtis Eestis seadus kodanike ühenduste kohta, mille alusel kanti ettevõtteregistrisse kõik organisatsioonid, mis olid loodud eraalgatuse korras - fondid, liidud, seltsid, parteilised rühmitused jne. Perioodi alates 1993.a. sügisest ja aastat 1994 võiks lugeda keskuse töös "seadusandluse perioodiks".

Kuigi 1994.a. võeti Riigikogus vastu "Mittetulundusühingute ja nende liitude seadus", ei korrastanud nimetatud seadus kahjuks piisavalt antud valdkonda ja oli eluvõrras. sest oli koostatud ja menetletud ilma

organisatsioonide endid arutelusse märkimisväärselt kaasamata.

1993.a. lõpul sai Keskus oma esimese märkimisväärse rahalise toetuse Charles Stewart Mott'i Fondilt ning tihhe koostöö oli loodud Avatud Eesti Fondiga kui ühe Keskuse asutajaliikmeka, millistest faktoritest mõlemad aitasid kaasa seadusandluse parendamisele suunatud tegevusele iga võimalikku vormi ja vahendit kasutades.

Nii koos kui eraldi organiseeriti konsultatsioone, kohtumisi ja mitmeid meediaski laia kõlapinda leidnud üritusi, milledest 1994.a. oli suurim rahvusvaheline seminar "Põhjamaade kogemustest fondide tegevuse seadusandlikul reguleerimisel". Nimetatud seminar oli üliolulise praktilise väärtusega veel ka seetõttu, et esimest korda istusid avalikult ühise ümarlaua taga nii mittetulundusorganisatsioonide, Valitsuse kui ka Riigikogu esindajad, arutades ühiselt, kuidas parendada seadusandlust, seda nii organisatoorselt kui ka rahaliselt valitsusvälist tegevust toetades. Seda üritust võiks nimetada "jää sulatamiseks" - esimest korda tõdeti, et sõna "mittetulundus" või "heategevus" on märksa laiemad mõisted kui kodanike-algatuse korras juhitavad vaba aja veetmise klubid või mürtsu ja tantsu organiseerimise pandid. 1995.a. vastu võetud Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste seaduste koostamisel ja menetlemisel arvestati juba organisatsioonide endi arvamusi.

Partnerid

... kui koostöö ja tuntuse loomise võrgustiku alus. Partnereid otsisime tollal kõikjalt ja tõtt-õelda tihti ka valikuta, lähtudes printsiibist, et igaühelt võib midagi õppida. Ära sai kasutatud kõiki kutseid, kohtumisi, koosolekuid, tutvusi, kooli- ja ametikaaslasi jms ja seda nii kodu-kui välismaal, et teadvustada Keskuse olemasolu ja otsida selle tegevusele tuge. Nii kujuneski välja, et kelleltki sai head nõu, keegi oli lüüks rahastajate otsimisel-leidmisel, kellestki sai liige või Keskuse "fänn", keegi õpetas midagi täiesti uut.

Prantsusmaal asuvalt fondilt Les Fonds pour la Liberte d'Expression tuli esimene väike, aga tol momendil ülimalt julgustav rahaline toetus kui partnerorganisatsioonile. Koolituse ja informatsiooni saamise seisukohalt oli hästi oluline koostöö Euroopa Fondide Keskuse ja selle juures moodustatud Ida-Euroopa mittetulundusorganisatsioonide grupeeringul, kus sai vahetatud kogemusi, jagada muresid ja toetada üksteist analoogiliste keskuste ülesehitamisel.

Rahvusvaheline programm "CIVICUS", mis loodi 1994.a. ja kuhu kustuti osalema ka Eesti keskus, viis partnerlussuhte dimensiooni ülemaailmsele tasandile.

USA Fondide Keskus oli parimaks sillaks, leidmaks Keskusele rahalisi vahendeid. Oma suurt osa etendas siin minu isiklik võimalus osaleda stipendiaadina rahvusvahelises filantroopiaprogrammis Johns Hopkins'i Ülikooli juures asuvas Poliitiliste Õpetuste Instituudis, mida juhtis tollal ja juhib ka täna mittetulundusorganisatsioonide "guru", professor Lester Salamon, kes on korduvalt käinud ka Eestis. See 4-kuuline periood USA-s, mil oli võimalik teha tõelist otsimistööd kohapeal, tipnes Keskuse finantseerimisega esialgu kolmeks aastaks, seejärel veelkordseks kolmeaastaseks perioodiks.

Tegijad

... kui iga organisatsiooni süda. Esmalt on tegijad loomulikult liikmed - nende arv kasvas mitte väga kiiresti, kuid see-eest pidevalt. Seejärel juhatus - selle liikmete abiga sai organiseeritud mitmeid Keskuse ja eriti selle liikmete arenguks vajalikke üritusi, teabepäevi jms. Avatud Eesti Fond aitas rahastada mitmeid rahvusvahelisi konverentse, mis aitasid tugevalt kaasa Keskuse tuntuse kasvatamisele.

Loomulikult on tähtsad nn. igapäevatöö tegijad. Aastaid töötas raamatupidajana Aime, oma suure panuse andsid Keskuse igapäevatöö juhtimisel Kristiina, Ingrid, Aivar, Marika. Kuna Keskus tegutses avatud organisatsioonina, osalesid selle tegevuses mitmed välisriikide tegijad nagu konsultant Doris Kanadast, konsultant Willem Hollandist, pool aastat töötas Keskuses tasuta Nathan organisatsioonist Peace Corps ja paljud paljud teised.

Lisaks

... eelnevale tegime valmis esimese Infolehe, algatasime Infopäevade traditsiooni, koostasime esimese Eesti fondide ja muude organisatsioonide teatmiku - tollal, aastal 1994, loomulikult paberikandjal, panime aluse raamatukogule, konsulteerisime kaks korda nädalas kõiki soovijaid kõikvõimalikes mittetulundusorganisatsioonide puudutavates tegemistes ja kindlasti tegime midagi veel. Keskuse tööd tollal käivitada ja seejärel juhtida on mu elu huvitavaim kogemus. Mida tegin tõeliselt südamega. Ja nii hästi kui tollal oskasin ja sai.

Rita Tamm

Eesti Fondide Keskuse tegevdirektor - detsember 1991 - september 1995

Kuidas Eesti Fondide Keskusest Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liitu kujundati

Minu jaoks algas teadlik tutvus mittetulundus - ehk valitsusväliste organisatsioonidega 10 aastat tagasi. Tegime siis Jaan Tõnissoni Instituudis endale ruttu selgeks demokraatia alused ja püüdsime ka aru saada kasumitaotluseta (loe mittetulundus) organisatsioonide olemusest ja nende rollist uue ühiskonna kujundamisel. Pöördepunktiks sai 1994 a. mais Rumeenias, Sinaias ICNL-i poolt korraldatud seminar, kus esindasime Eestit kolmekesi - Rita Tamm (tolleaegne Eesti Fondide Keskuse direktor), Aili Aarelaid - Tart ja mina. Mina sain tookord "nägijaks", kuidas selle mitmekesise ühissektori tegevdamist ellu viia. Nii ei tulnudki mulle pakkumine peale juhtimisalase magistrikaadikraadi saamist New Yorgi Ülikoolis, asuda korraldama Eesti Mittetulundusühingute ja Fondide Liidu tööd üllatusena. Küll aga oli mulle üllatuseks, et tegemist sellesama Eesti Fondide Keskusega, mille omal ajal lõid 26 heategevusfondi.

Mida ära tegime

Ükski organisatsioon ega juht ei ole edukas ükski. Aga ükski ma jäin, toetuseks vaid tolleaegne Soome-Ugri Rohujuurte Ühenduse direktor Marika Ritso-Arendi, kelle ruumides EFK allüürnikuna asus. Praegu asub seal Vaimu ja Laia tänava nurgal SEI-Tallinna konverentsiruum. Muresid oli palju ja palgarahagi polnud enam oktoobrikuuks, mil tööle asusin, üldse jäänud. Aitasid juhatajate liikmed, aitasid endised töökaaslased, sõbrad ja pere liikmed.

Sain nõusse Kaja Villemi (kui professionaalse raamatukoguhoidja) ja Taivo-Ahti Adamsoni (kui IT inimese) müües neile "õhku" - st. lootust, et kunagi saame ka töövääriulist palka maksta. Sekretäri meil polnud ja koristajat mängisime kõik koos, aga tahtmist ja usku oli küllalt. Jõululapäeval kirjutasime koos projektitaotlust - esimest, mille eesmärgiks oli kolme sektori - äri, riigi (KOV) ja MTÜde koostööd edendada.

See oli ka esimene teadlik samm pikal ja raskel koostöö arendamise teel. Vormiks valisime koolituse, sest ühelt poolt oli selle järele suur vajadus, teisalt võimaldas see erinevatel inimestel pingevabalt kokku saada. Koolitus saigi meie jaoks võtmesõnaks, õppisime ise koolitajateks ja jagasime oma teadmisi teistega.

Koolituse kaudu laiendasime oma liikmeskonda, üha enam ühines meiega mittetulundus-ühinguid, kes nägid selles organisatsioonis toetust ja jõudu, mis suudab nii enda kui kogu sektori eest seista. 1996.a. aprillis oli EFK-l juba 76 liiget, nendest enamik mittetulundusühinguid.

Sama aasta alguses olime kolinud Endla tänava majja. Olime selle maja kuuenda korruse esimesed üürnikud ja uhked oma kahe toa ning soodsa üürilepingu üle, kuigi muret tegid nii tualeti kui lifti puudumine.

Aga lõpuks ometi saime korraliku infopunkti avada ja oma ruumides koolitust pakkuda. Meiega ühines ka Malle-Mai Klausen ja raamatupidaminegi sai korda. Kaja majandas raamatukogu ja infopunkti, korraldas koolitust, Taivo-Ahti korras meid arvutimajandust, ehitas Interneti püsiühendust ja tegemist oli kõigil, isegi liialt palju. Samuti kirjutasime kõik rahataotlusi ja edukalt. Eriti uhked olime selle üle, et saime ka esmakordselt Eesti riigilt toetust.

Omaette tähelepanu väärib ka võitlus konkurentidega. Uskumatu, kui paljud suulised kokkulepped "ei pidanud" vett ja kui palju meid sõna otseses mõttes alt veeti. Aga ellu me jäime ja lõime aluse sootuks teistsuguse, arenenuma organisatsiooni tekkeks.

Nii et ühelt poolt see oli korraldamise ja teiselt poolt suure laienemise ja vaidluste aeg. See oli suurte mõtete, lootuste ja loovuse aeg. Organisatsiooni juhtimise andsin kindla tunde üle Heli Arule - eeldused eduks olid loodud, aga tööd oli veel teha väga palju.

Täna kõiki, kes aitasid ja uskusid meie organisatsiooni, eriti aga Mall Hellamit.

Heli Kask

EFK tegevdirektor oktoober 1995 - 1996

Edasi

2001 aasta detsembri "Postimehes" leiab üks kohaliku omavalitsuse esindajatest, et üks suurematest probleemidest Tartus on madal kodanikuaktiivsus. Eeskujuna viitab ta Euroopa linnadele, kus on elujõulised piirkondlikud ühendused, kes annavad välja oma linnaosa ajalehte, korraldavad linnaosa ajalugu väärtustavaid üritusi, esindavad linnaosa organisatsioonide arvamust linnavalitsuses otsuste tegemisel jne.

Selliseid esinejaid kohaliku omavalitsuse poolt 90-ndate teisel poolel tihti ei kuulnud. Pigem kuulus selliste näidete väljahõikamine organisatsioonide nagu EMSL ampluaasse. Ja just see ongi üks mõõdupuid, mis näitab, kui kiiresti ja laialdaselt on Eesti ühiskonnas teadvustatud vajadus luua demokraatlike ja tugevaid kodanikeühendusi, kes võtaksid osa kohaliku taseme elu suunamisest.

1996 aasta, mil asusin tööle tollasesse Eesti Fondide Keskusesse (täna EMSLi), oli aeg, mil just oli vastu võetud Mittetulundusühingute seadus ja Sihtasutuse seadus - valminud oli n.ö. raamistik, mille võimalusi tuli organisatsioonidel alles hakata tundma õppima.

Eestis tegutses veel välisriikide doonoreid, kes küll andsid märku, et on lahkumas, ent leidsid võimalusi toetusteks. Ressursside leidmine ning seaduste võimaluste tundma õppimine olidki kaks teemat, millega meil tuli nii infokeskuses nõustamise kui ka koolituspäevade kaudu kõige enam kokku puutuda. Mäletan, et strateegilise juhtimise ja avalike suhete tundmaõppimiseks väljakuulutatud koolituspäevi tuli isegi ära jätta, sest huvi nende vastu oli piiratud.

Riigi tasandil saab palju neil aastail tehtud koondada märksõna alla mittetulundusühenduste rolli teadvustamine ühiskonnas. Siia hulka kuuluvad sellised ettevõtmised nagu "Käsiraamat mittetulundusliku organisatsiooni juhile", kuhu koondasime kõik peamised mittetulunduslike organisatsioonide tegevust reguleerivad õigusaktid; esimene uuring kodanikualgatuslike organisatsioonide olukorra kohta Eestis, mille viisid läbi Rein Ruutsoo, Mikko Lagerspetz ja Erle Rikman; esimene konkurss

parima ühingu ja sihtasutuse leidmiseks 1998 aastal; vabatahtlike keskuse algus; juristi nõustamisteenuste pakkumine EMSL infokeskuses ning kümneid koolitus- ja infopäevi Tallinnas ning maakondades.

1996-1998 aastasse mahuvad ka esimesed katsed alustada EMSL kui organisatsiooni tuleviku strateegilist kavandamist. Ühena esimestest Eesti organisatsioonidest oli meil 1998 aasta kevadel eraldi koolitus EMSL nõukogu ning juhatuse rollide täpsemaks määratlemiseks, et täita vastastikuseid ootusi.

EMSL – entusiastide koondav organisatsioon

Tollase EMSL tegevus põhines palju entusiastide ettevõtlikkusele. 90-ndate Eesti ühiskonna tavade kohaselt venisid tööpäevad oluliselt pikemaks kui 8 tundi, probleemiks polnud nädalavahetustel maakondades esinemised.

Missiooniga polnud kaugeltki mitte ainult EMSL kontori töötajad ja nõukogu liikmed, vaid ka meie Ameerika rahukorpuse töötajad Michael ning Lisa, koostööpartnerid Eestist (eraldi tooks siinkohal välja Daimar Liivi ja Lemmi Oro professionaalse tegevuse seadusandluse võimaluste tutvustamisel) ning välismaalt (Tšehhi Mittetulundusorganisatsioonide Keskus ICN, Euroopa Fondide Keskus, Rahvusvaheline Mittetulundusorganisatsioonide Seadusandluse Keskus ICNL).

Olles küll liikmesorganisatsioon tuli suurem osa organisatsiooni finantsidest tollal siiski välisfinantseerijatelt kõigile Eesti mittetulundusühendustele teenuste pakkumiseks. Organisatsiooni juhi jaoks tähendas see alatist loovimist tasakaalu leidmiseks liikmespoliitika ja ressursikeskuse ideoloogia vahel – kuidas leida organisatsioonidele stiimuleid EMSLiga ühinemiseks tingimustes, kus praktiliselt kõik teenused olid tasuta või sümboolse tasu eest?

Tollaseid tegevusi tagantjärele hinnates sobib neid kõige paremini iseloomustama sõna "otsimine". Oma koha leidmise vajadus Eesti ühiskonnas sundis meid väljaarendama mitmeid tegevusi, millest paljud kujunenud tänase EMSL põhiülesanneteks. Märkideks, mille järgi organisatsiooni teatakse - parimate tegijate konkurss, tugiteenused, regionaalsed info- ja nõustamiskeskused. Tänase ja tollase EMSL vahe on aga selgelt olemas. See on professionaalsus. Otsingute ja kahtluste ajal, kas see, mida tehakse on ikka kõige õigem, pöörasime vähem tähelepanu palgaliste töötajate koolituseks, programmade kvaliteedi tagamiseks ja pakutava hindamiseks. See on kindlasti tööloik, kus täna teeksin paljutki teisiti.

1996-1998 perioodi tegevuste mõju

Palju tol perioodil alustatud jäi vaid idee tasandile – regionaalsed mittetulundusühingute info- ja nõustamiskeskused, abimaterjal mittetulundusühenduste raamatupidamise hõlbustamiseks, käsiraamat mittetulundusühingute avalike suhete juhtimiseks, rahvusliku mittetulunduslike organisatsioonide foorumi kokkukutsumine. Need projektid on teoks saanud hilisematel aastatel. Nüüd tagantjärele olukorda hinnates tundub, et küllap olidki need enneaegsed - koostöövõrgustikud tollal katusorganisatsioonide tasemel olid nõrgalt arenenud, ühenduste esmane tähelepanu oli suunatud käivitamisele, süsteemseks arenduseks jäi tihti aega ja energiat vajaka.

Suurimaks saavutuseks peangi seadusandluse alase teavitustöö tegemist üle Eesti, mis võimaldas paljudel organisatsioonidel oma tegevust õigusjärgselt korraldada.

Heli Aru

EMSL tegevusdirektor august 1996- juuni 1998

Juuni 1998 – juuni 2000

Nimetatud aastaid võiks nimetada töörohketeks ja murrangulisteks nii EMSLi, kui ka kogu Eesti ühissektori arengus. Jõuti just sel perioodil tõdemuseni, et peale organisatsioonide asutamise ja organisatoorse pildi korrastamise tuleb hakata rohkem tähelepanu pöörama ka oma tegevuse pikemaajaliste prioriteetide seadmisele, leida koht ühiskonnas ja astuda avatud dialoogi nii avaliku-, kui ka äri sektoriga.

Ühenduste pilk iseendalt ja oma probleemidelt suundus ühiskonnale ja selles toimuvale. Asuti otsima ühiseid huvisid nii sektori siseselt, kui ka teiste sotsiaalsete partneritega. Liidu rolli nende protsesside kujundamisel ei saa alahinnata, sest just EMSLi eestvedamisel said nendel aastatel projekti "Eesti mittetulundussektori jätkusuutlikkuse tugevdamine" raames alguse mitmed protsessid. Esimesena vääricks äramärkimist Eesti eri valdkondade katusorganisatsioonide koostöökokkulepet novembris 1999.a., millega pandi alus omavahelise koostöö koordineerimiseks ning kutsuti kokku Eesti Mittetulundusorganisatsioonide Konsultatiivnõukogu, millest moodustus 2000.a. suvel Eesti Kodanikeühenduste Liitude Esinduskogu.

Teiseks on veebruaris 1999.a. toimunud EMSLi ja Riigikogu valimistel kandideerivate erakondade vahelisest ümarlauast impulsi saanud, Eesti erakondade ja mittetulundusühenduste vahel detsembris 1999.a. sõlmitud Koostöömemorandum, mille alusel võtsid osapooled endale kohustuse ühiselt välja töötada kodanikuühiskonna arengu kontseptsioon. Ühtlasi moodustati omavahelise kontakti hoidmiseks ja kodanikuühiskonna edendamisele suunatud ideede väljatöötamiseks regulaarselt toimiv Koostöökoda. Eriti oluliseks peeti neil aastail kodanikeühenduste regulaarset informeerimist ning kaasamist Riigikogu, Vabariigi Valitsuse ja kohaliku omavalitsuse otsuste langetamise protsessi ning valmisolekut võtta enda kanda ühiskonna ees seisvaid ülesandeid. Seega loodi alused partnerluse tekkeks ja ühishuvidest lähtuva koostöö toimimiseks.

Korraldasime esimese mittetulundusorganisatsioonide suveülikooli "Vabadus, vastutus ja koostöö", esimese mittetulundusorganisatsioonide konverentsi ja messi "Ühiskond teelahkmel", mis tõi kokku pea 900 kodanikualgatusliku tööga tegelejat. Hoogsalt lükati käima Eesti Vabatahtlike Keskus ning arendati jõudsalt kirjastustegevust. Oma koha leidis ja traditsiooniks muutus Liidu poolt läbi viidav aasta parima sponsori, mittetulundusühingu ja sihtasutuse väljaselgitamine. Laureaatide kategooriasse lisandus 2000 a. ka aasta parima vabatahtliku tiitel.

Koostöös Humanitaarinstituudi ning Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituudiga viis EMSL 1998.a. läbi üle-eestilise uurimise, mis kaardistas mittetulundusühingute ja sihtasutuste olukorda - uuringu tulemused on olnud EMSLile suurepäraseks allikaks seadmaks oma tegevuses kaugemaid sihte ning andnud lähtealuse paljudele järgnevatele kodanikuühiskonna alastele töödele.

Mitmekordistus Liidu infoteenuste kasutajate arv, alustasime uue teenuse -mittetulunduslike organisatsioonide nõustamine juriidilistes ja maksustamise alastes küsimustes pakkumist. Meie koolitusprogrammis - regulaarsetel infopäevadel ja maakondlikel seminaridel osales üle paari tuhande inimese. Ühtlasi pidasime vajalikuks korraldada koolitusi fookuseeritult - pidades silmas kindlat sihtgrupp - ajakirjanikke, poliitiku, kohalike omavalitsuste esindajaid, kui ka mingi kindla valdkonna kodanikeühenduste esindajaid.

2000.a alguses täitus Balti –Ameerika Partnerlusfondi rahalise abiga ammune soov avada 9 regionaalset tugi- ja infokeskust, mille eesmärgiks seati tõsta üle Eesti mittetulundusorganisatsioonide teovõimet, edendada koostööd nii kodanikeühenduste kui ka avaliku- ja äri sektoriga, parandada infovahetust.

Siinkohal tänan ma kõiki Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu koostööpartnereid, vabatahtlikke ja eelkõige tegevbüroo töötajaid, kelle hea meeskonna vaim on inspireerinud paljusid ning kes on andnud oma panuse Liidu arengusse.

Jõudu ja edu soovides,

Kadri Kopli

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu juhataja
juuni 1998 – juuni 2000

Kümme aastat muutusi ... Valmis järgmiseks kümneks!

Nii on kirjas EMSLi plakati peal, mis on kalender järgmiseks kümneks aastaks. Julge samm tunnistada, et tahame ka järgmised 10 aastat tegevuses olla, arvavad mõned. Kas tõesti on võimalik oma elu planeerida kümme aastat ette, küsivad teised. Kuidas küll on EMSL suutnud püsida terve dekaadi, pärivad kolmandad.

Alustaks viimasest. EMSL on püsinud, sest terve oma tegevusaja jooksul on EMSLil olnud alati üks eesmärk – kujundada seda keskkonda, milles ühendused ja kodanikualgatus tegutseda ja areneda saavad. EMSLi nägu on muutunud, teenused on arenenud, juhatajad on vahetunud, koostööpartnereid on juurde tulnud, asukohta on vahetatud, liikmed on muutunud, kuid missioon ja ülesanne on jäänud.

Viimase kahe aasta jooksul on edukalt tööle hakanud MTÜde regionaalsed tugikeskused, aasta parimate konkursile laekub sadu nimesid, EMSL on arvestavad ja otsitud partner rahvusvahelisel tasandil, toimuvad suvekoolid, sai valmis EMSLi poolt algatatud ja koordineeritud Eesti Kodanikeühiskonna Arengu Kontseptsiooni (EKAK), mis on antud hetkel üks maailma parimaid omalaadseid protsesse kolmanda sektori ja avaliku võimu suhete korrastamiseks, Kesk- ja Ida-Euroopa riike puudutava indeksi põhjal arvutati välja Eesti MTÜde jätkusuutlikkus.

Kahele esimesele küsimusele – miks ja kuidas me tahame järgmised kümme ka tegevuses olla – saame vastata järgmiselt: käesoleva aasta veebruaris toimus esimene Eesti esimene ühenduste ümarlaud (428 inimest ja 300 ühendust), kus valitud Esinduskokku kuulub ka EMSLi juhataja, Riigikogule üleantud EKAK seab meile ülesandeid ja kohtusi, mis on hädavajalikud Eesti kodanikeühiskonna arenguks, Eesti menu rahvusvahelisel areenil on saavutatud just kõva töö ja tegevuse tutvustamisega ning ühiseid koostööprojekte rahvusvaheliste organisatsioonidega on algatatud mitmeid.

EMSLi kodulehekülg on muutunud portaaliks ja kuue kuuga on seal käinud 200 000 külastajat. Üle Eesti toimunud seminarid MTÜde ja kohalike omavalitsuste koostöö arendamiseks jätkuvad edaspidi ning kolmas Eesti ühenduste konverents ja mess toimub juba 2003. aastal.

Täiesti uue tegevusena saab jõu sisse filantroopia programm, mille eesmärgiks muuta filantroopia Eestis tavapäraseks nähtuseks ning kujundada Eesti filantroopiat soodustav keskkond nii ärühingutele, eraisikutele, ühendustele kui avalikule sektorile vastava seadusandluse muutmise, motivatsiooni tõstmise ning oskuste arendamise kaudu.

Soovime, et saaksime koos tegutseda, koos areneda, koos luua.

Kristina Mänd

EMSLi juhataja
alates august 2000.a.

1991-1993

-10. oktoobril 1991.a. asutatakse 26 erafondi poolt Eesti Fondide Keskus

-EFK registreeritakse 15. mail 1992.a.

-1993. aastal toimuvad esimesed infopäevad

-1993. aastal algab pikaajaline koostöö Charles Stewart Motti Fondiga

1994

-algab tegevus seadusandluse parandamiseks

-antakse välja esimene Infoleht

-koostatakse Eesti fondide teatmik

1995

-EFK asukohaks on Soome-Ugri Rohujuurte Ühenduse ruumid

-algavad koolitusprojektid

-hakatakse arendama infotehnoloogia valdkonda

1996

-kolitakse Endla tänavale

-avatakse Infokeskus, kust saavad infot ja nõu

mittetulundusühendused üle Eesti

-esimene finantstoetus valitsuselt

-avatakse aadress www.ngo.ee

-EMSL liitub Euroopa Fondide Keskuse Orpheuse programmiga

1997

-EFK nimetatakse ümber Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liiduks - EMSL

-koostatakse ja avaldatakse mitmeid abimaterjale ühendustele

-koostöös Eesti Humanitaarinstituudiga uurimus Eesti ühenduste arengusuundadest

-esmakordselt valitakse aasta mittetulundusühing, sihtasutus ja toetaja

1998

-ühendustele hakatakse pakkuma juriidilise abi teenust

-koostöös Humanitaarinstituudi ja Rahvusvaheliste

Sotsiaaluuringute Instituudiga viiakse läbi

mittetulundusühingute ja sihtasutuste üle-eestiline uuring

-mais alustab tööd alustab Eesti Vabatahtlikke Keskus

-alustatakse projektiga "Koolita koolitajat" koostöös EL

Phare programmi ja Tsehhi Infokeskusega

-algab projekt "Eesti valitsusväliste organisatsioonide

jätkusuutlikkuse tugevdamine", mille kaudu nõustatakse

ühendusi üle Eesti ja mis paneb aluse EKAKi loomisele

1999

-võetakse vastu uus põhikiri

-EMSLi ja Riigikokku kandideerijate ümarlaud ja eri

valdkondade katusorganisatsioonide koostöökokkulepe

esimene suvekool Laulasmaal " Vabadus, vastutus,

koostöö", 96 osavõtjat

-esimene Eesti mittetulundusorganisatsioonide

konverents-mess "Ühiskond teelahkmel"

-moodustatakse Koostöökoda, mis hakkab välja töötama

Eesti Kodanikeühiskonna Arengu Kontseptsiooni (EKAK)

-Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi toel sõlmitakse

lepingud üheksa organisatsiooniga üle Eesti piirkondlike

tugikeskuste töö alustamiseks

2000

-tegevust alustavad MTÜde regionaalsed tugikeskused

-EMSL liitub Civicusega

-valmib EKAKi esimene versioon

-teine suvekool Käsmus "Kodanikeühiskond ja kolmas

sektor", 123 osalejat

-EMSL koordineerib Euroopa Liidu programmi Eestis

-valmib käsiraamat MTÜde nõustajatele

-jätkusuutlikkuse indeks 2000

2001

-toimub Eesti esimene ühenduste ümarlaud

-EKAK antakse üle Riigikogule

-EKAKi tutvustatakse rahvusvahelisel areenil

-lõppeb projekt "MTÜde jätkusuutlikkuse tugevdamine"

-EMSLi kodulehekülg muutub portaaliks – kuue kuuga 200

000 külastajat

-kolmas suvekool Laulasmaal "Eesti ja Euroopa Liit", 101

osavõtjat

-üle Eesti toimuvad seminarid MTÜde ja kohalike

omavalitsuste koostöö arendamiseks

-teine Eesti ühenduste konverents ja mess "Nägemusest

muutusteni"

-jätkusuutlikkuse indeks 2001

KASULIKKU INTERNETIST

<http://www.maailm.com>

Otsinguportaal. Info on jagatud kuude kategooriasse - arvutid ja internet, haridus ja teadus, kunst ja kultuur, meedia, meelelahutus, riik ja ühiskond, sport, äri. Otsing on sarnane teiste eesti tuntud võrguvärvadele, kuid väljastatavad andmed on siiski erinevad. Siit ka siis peamine erinevus: kui otsida konkreetseid termineid, mida leheküljed peavad sisaldama, nagu "Ühispanga pangakontorid", "teine maailmasõda" või "mendelejavi tabel", siis on näiteks NETI parim lahendus, sest ta leiab lehed, millel esinevad need sõnad. Kui aga on vaja leida konkreetseid lehekülgi mingist teemast, näiteks "ehitus", "pangad", "Euroopa", "hotellid", "personalitsing", "restoranid", "omavalitsused", "organisatsioonid" vms., siis maailm.com-i tulemused on oluliselt teemakohasemad ja kompaktsemad, sest vastuseks on lehed, mis haakuvad otseselt vastava teemaga. Abiks on ka asjaolu, et otsida saab nii Eestist kui maailmast, seega on tulemusel veel konkreetsemad.

<http://seadus.ibs.ee>

Leheküljel olev tutvustav info ütleb: "Õigusaktide andmebaasis püütakse hoida kõiki seadusandlikke ja muid laiemat huvi pakkuvaid õiguslikke akte. Andmebaasis hoitakse alles ka kehtetuks kuulutatud või siis muudetud aktide vanad versioonid (kahjuks on seaduste baasis selliseid vanu akte olemas alles alates selle aasta alguse seisuga). See teeb võimalikuks vaadata andmebaasi mingi kasutaja poolt määratud kuupäeva seisuga - st. andmebaas näitab kasutajale akte sellisel kujul, nagu nad kasutaja poolt soovitud kuupäeval kehtisid. Andmebaasis on võimalik ületekstiotsing ning seda otsingut saab piirata ka muu akti iseloomustava info määramisega (nagu näiteks vastuvõtmise kuupäeva, asutuse, akti liigi jms piiritlemisega). Lisaks on aktid liigitatud ka temaatiliselt. Andmebaasi kasutamiseks tuleb ennast registreerida, registreerimine on avatud kõigile, mingeid piiranguid ei seata, andmete kasutamine on tasuta.

<http://helios.nlib.ee/>

<http://merihobu.utlib.ee/>

Nendelt aadressidelt leiab raamatukogude elektronkataloogid. On võimalik valida raamatukogu järgi (näiteks TPÜ raamatukogu) ning detailsem otsing autori, pealkirja, märksõna, sõnade järgi pealkirjas, saab ühendada otsingusse nii autori kui pealkirja, ning numbrite alusel (ISBN/ISSN, kohaviit, UDK) Aadress <http://helios.nlib.ee/> hõlmab Tallinnas asuvaid ja <http://merihobu.utlib.ee/> Tartu raamatukogusid.

<http://www.euroli.net>

Leheküljelt saab teavet ja abi euroopa Liidu seaduste kohta. Sarnane seadus.ibs.ee-ga. Ka siin on võimalik üle teksti otsing ning seda otsingut saab piirata ka muu akti iseloomustava info määramisega (nagu näiteks vastuvõtmise kuupäeva, asutuse, akti liigi jms piiritlemisega).

<http://www.eib.ee>

Riigikantselsei eurointegratsiooni büroo leheküljelt, millel kõigivõimalik info Euroopa Liiduga ühinemise teemadel. On olemas valitsuse tegevuskavad, aruanded (ka Euroopa Komisjoni aruanne Eesti kohta), samuti Eesti 2001 aasta eduaruanne. Lehelt saab teavet euroalase koolituse kohta ning saab lugeda Euroopa Liitu puudutavaid artikleid ja loomulikult kõike mis puudutab büroo tegevust.

Euro tuleb!

1. jaanuar 2002.a. on ajalooline päev - sel päeval tulid käibele eurod - ühise Euroopa ühine raha. Need seitse pangatähte ja kaheksa münti muutuvad Euroopa Majandus- ja Rahaliidu 12 liikmesriigi - eurotsooni riikide kodanike igapäevaelu lahutamatuks osaks. **Austria, Belgia, Hispaania, Hollandi, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Luksemburgi, Portugali, Prantsusmaa, Saksamaa ja Soome** senised rahvusvaluutad kaovad käibelt pärast paarikuulist üleminekuperioodi, mil paralleelselt kehtivad sularahana nii euro kui ka rahvusvaluuta.

Mida see tähendab Eesti jaoks? Eesti majandusele mõjub eurotsooni riikide üleminek ühisrahale pigem soodsalt kui ebasoodsalt. Otsust ja kiiret mõju 12 riigi eurole üleminekul Eesti eluolule ja majandusele ilmselt ei ole, ent pikemas perspektiivis mõjub see, et Eesti suurima majanduspartneri - Euroopa Liidu - majandusruum ühtlustub ning tugevneb, kindlasti soodsalt ka Eesti majandusele. Euroopa Liit on Eesti suurim väliskaubanduspartner, kelle arvele langeb ligi 2/3 meie riigi väliskaubandusest. Ka suurem osa välisinvesteeringuid tuleb Eestisse Euroopa Liidu riikidest.

Eesti pangaklientidel - nii ettevõtetele kui ka eraisikutele - tuleb arvestada sellega, et senised Saksa ja Soome marga kontod konverteeritakse nagu ka kõigi muude eurotsooni riikide rahvusvaluutade kontod. Euro põhisele arvestusele viiakse üle ka kõik eurotsooni valuutades võetud (ka eurotsooni intressidega seotud) laenud.

Vastavalt Euroopa pangaliitude soovitudele ja heale tavale arvestavad pangad, kui nad ei ole saanud kontoomanikult täpsemaid instruksioone, kontod ümber eurodesse. Valuutakontosid võib ümber arvestada ka Eesti kroonideks. Eesti krooni ja euro kursi fikseeris Eesti Pank 1. jaanuaril 1999 a., kursiks on 1EUR = 15,6466 EEK.

NB! Rootsi krooni, Inglise naela ja Ameerika dollari kontosid ümber ei arvestata, sest need rahvusvaluutad jäävad alles.

Allikas: Eesti Pank

www.ee/epbe

eurole täielikult ülemineku ajad:

Austria, Belgia, Hispaania, Itaalia, Kreeka, Luksemburg, Portugal, Soome 28.02.2002. a.

Saksamaa 31.12.2001.a.

Prantsusmaa 17.02.2002.a.

Iirimaa 09.02.2002.a.

Holland 28.01.2002.a.

Adressaat:

Postmark

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit
10142 Tallinn, Endla 4a
Telefon 626 3309, Faks 626 3310
E-post info@ngo.ee, www.ngo.ee